

De arkitektoniska kurvorna mellan Bastiljen och Cité de la Musique ligger ganska nära varandra även om det är två helt olika arkitekter.

skjuter upp som en stor kartong klädd med rörledningar nära de gamla Maraiskvarteren på högra stranden.

Men tiderna förändras och den elektroakustiska musiken tycks mer eller mindre färdig för musikhistoriens avskrädeshög. Det hjälps inte att IRCAM annonserar på stora plakater, att om några helger ska man "öppna sina dörrar för allmänheten". Det är likt förtvivlat en musikkultur som aldrig lyckats sätta några djupare spår i en musiklyssnande allmänhet. Inte ens i Frankrike.

Det intrycket har förstärkts på flera sätt den senaste tiden. Vid ett seminarium på Musikaliska akademien i Stockholm för en tid sedan satt flera av de svenska representanterna för den elektroakustiska musiken och beklagade sig över att ingen intresserade sig för deras musik. Och i Paris träffar jag Hans Knall, österrikisk filmproducent verksam i USA, boende i Paris, men med ett förflutet vid Elektronmusikstudion, EMS, i Stockholm.

– Efter något år förstod jag att det var en återvändsgränd. Det fanns inget mer att hämta, den här musiken skulle aldrig bli "allmän" och jag hade ingen lust att sitta i ett marginaliserat reservat och

så, elektroakustiska musiken. Och naturligtvis är det i Paris som rörelsen för den nya musiketiken tar sig sina mest storslagna uttryck. Med ett Tour Eiffel, en L'Arc de Triomphe och ett kulturhus som heter Pompidou är det naturligtvis helt i sin ordning att skapa ett centrum för musik – Cité de la musique!

Trots att centrum i det här fallet ligger lite i utkanten av staden tar man sig dit snabbt. Kliv på ett RER-tåg till Gare du Nord och byt till Metro, riktning Eglise de Pantin, hoppa av vid Porte de Pantin. Från Gare du Nord tar det högst en kvart.

Där på ett jättelikt torg – ett hav! – ligger Cité de la musique, som en musikens övärld skapad av arkitekten Christian De Portzamparc. Med sina extrema linjer och orädda färger som bryter skarpt mot den äldre bebyggelsen är den mycket parisisk.

Entrén är en stor röd triumfbåge i räta vinklar som leder in i den enorma byggnaden.

Jag kommer dit en söndag förmiddag och Cité de la musique är öppet för vem som helst som vill gå in och titta och ta del av de senaste multimedia-

Paris - teknik, visioner, elegans

FOTO: GÖRAN PERSSON

Fransmännen är oslagbara på att låta framtiden ta plats i nuet. Senaste tillskottet är ett nytt centrum, bara för musik.

Våren i Paris är en myt, säger den svenska konstnärinnan lite bittert och plockar fram en vacker tuschteckning av en kvinna som vänder betraktaren ryggen. Bilden är förmodligen hennes egen, omedvetna, tolkning av den ogästvänliga storstaden Paris.

Men just idag har hon alldeles rätt. Ett kallt regn sänker mörka skuggor över stadens slitna gamla kvarter. Jag går förbi Notre Dame på Citeön som reser sig i Seine mellan högra och vänstra stranden. Att trampa stenarna där Magister Leoninus och senare Perotinus under 1100 och 1200-talet vandrade från och till sina plikter i tidegårdens responsorier ger alltid samma märkligt mäktiga känsla. Det är platsen

för en anmärkningsvärd musikalisk utveckling på flerstämmighetens område. Leoninus tvåstämmiga körsättningar i *Magnus liber organi* som vidareutvecklades av efterträdaren Perotinus till avancerad tre- och fyrstämmig ars antiqua-polyfoni.

Så är det. I Paris är man alltid först med det sista. Här har IRCAM (Institut de Recherche et de Coordination Acoustique/Musique) med tonsättaren och dirigenten Pierre Boulez i spetsen varit världsledande inom den så kallade elektroakustiska musiken under decennier. Många tonsättare, inte minst svenska, har åkt till Paris för att finna inspiration och förena sig med det intellektuellt sinnade musikavantgardet. De har länge samlats i kvarteret runt "Beaubourg", det vill säga kulturhuset Centre Georges Pompidou, som

göra musik som ingen vare sig kunde tolka eller hade någon behållning av. Samtidigt var det en underbar tid. Vi fick göra precis vad vi ville för det var ingen som förstod vad vi höll på med, bara att det var väldigt avancerat och märkvärdigt. Men man kunde göra vilken skit som helst och ingen vågade kritisera någonting, säger Hans Knall på felfri svenska och skrattar förtjust.

Men medan vissa musikfalanger i Paris och Stockholm sitter och slickar såren och undrar varför varken publik eller andra tonsättare anslöt sig till deras musikaliska läror är det nu multimedia och "cross over" som gäller. En betydligt mindre fundamentalistisk och egentligen ganska sympatisk inställning till musik som har alla chanser att leva länge, i alla fall längre än den traditionella, om man nu kan säga

produktionerna på cd-rom. Jag slår mig ner vid en dataskärm och väljer Schuberts *Forellkvintett*, en cd-rom som för övrigt kan köpas från Microsoft.

Här finns de alla: *Multimedia Beethoven*, för PC, *David Bowies Jump* för Mac, *Brahms Ein deutsches Requiem* för Mac från Warner New Media, *Beethovens stråkkvartett nr 14*, också den för Mac producerad av Warner New Media. *Beatles A hard day's night*, *Peter Gabriels Xplora I*. Och så vidare.

Här laddas musiken i framtidsformat utan åtskillnad mellan smak eller art och inne i lokalen sitter både yngre och äldre och söker sig fram i datorernas urkunder. På skärmarna dyker gambor och orglar, flyglar och trumpet upp i detaljgranskad genomskärning, samtidigt som ljudprov ges i hör-

För hundra franc får man en hyfsad plats till söndagskonserterna.

lurarna. Hela projektet Cité de la musique andas utjämning och kvalitet, stil och fitness. Ibland överfalls jag ändå av en känsla av överdesign. I den läckert välvda korridoren som omsluter Salle des concerts står bord som ser ut som ovala småflyglar utan någon egentlig funktion.

Söndagseftermiddagskonserten visar sig bestå av cité-jazz, 72-årige legenden George Russell dirigerar studenter från Pariskonservatoriet i egen musik.

På balkongen ligger stolsraderna så tätt att man endast med yttersta möda kan ta sig förbi redan bänkade personer. Också om de så reser sig och gör sig smala som antenner riskerar man att falla över kanten och i rippet hamna på parkettplats.

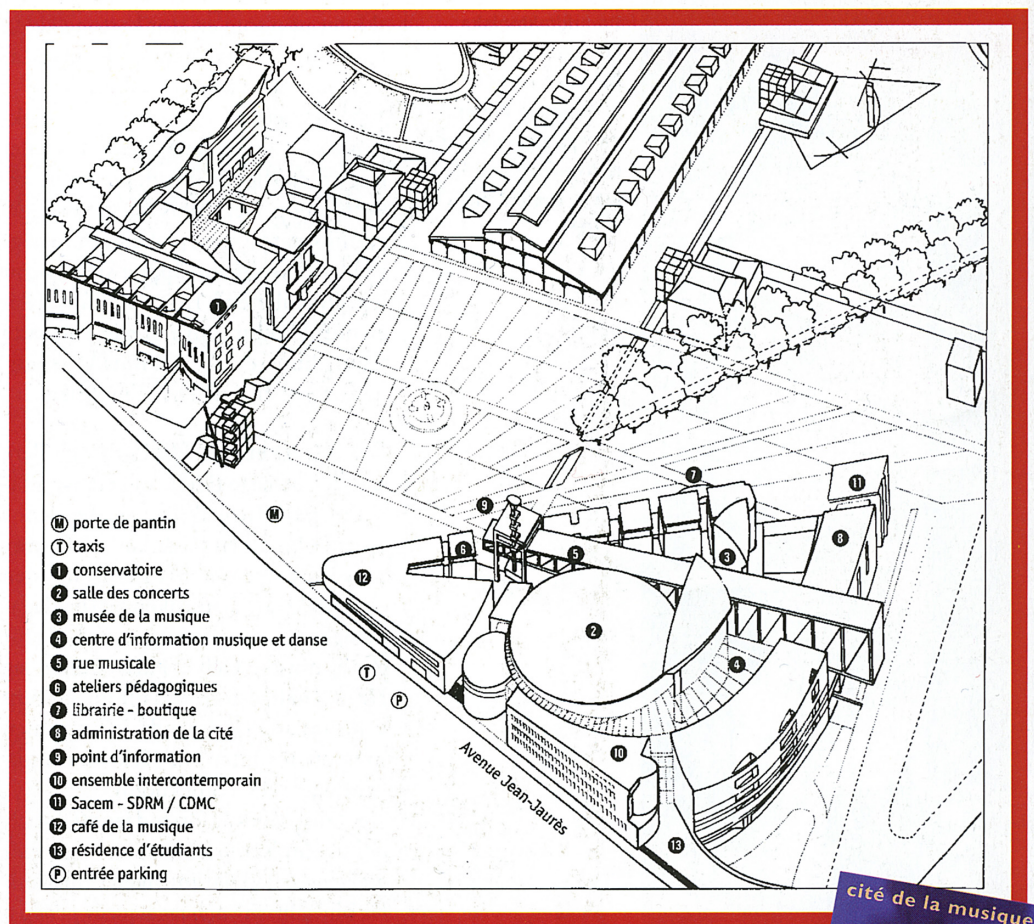
Men salen är grymt vacker. Rena linjer och varmt färgade rektangulära urtagningar, som höga fönster, sprider ett varmt sken.

Att det handlar om ett musikens centrum och inte en konsertsal i vanlig mening understryks också av den programöversikt jag får i min hand som sträcker sig från mars till september.

Claudio Abbado och The Chamber Orchestra of Europe inleder konventionellt med musik av Joseph Haydn, Gustav Mahler och Franz Schubert för att redan dagen efter kontra med musik av Salvatore Sciarrino, György Ligeti, Silvia Fomina och Arnold Schönberg. Sedan avlöser en mängd spännande konserter varandra. Amerikansk minimalism, holländsk nutida, rituell musik från Japan, fransk musik mellan 1850 och 1950, två konserter av och med den allvarlige musikhumoristen Mauricio Kagel, medeltidsmystik med Ensemble Organum, Mozart, Vivaldi, Purcell och ett spännande projekt kallat Java-Paris-Bali.

Om Birgitte Marger, "Directeur général de la cité de la musique", fortsätter sin musikaliskt öppna gärning lär det inte dröja innan också den nya klangligt sofistikerade teknomusiken söker sig in i Salle des concerts i hjärtat av Cité. Mycket återstår ännu att göra. Närmare ett år tar det innan det nya musikmuseet, som också inryms i de stylade lokalerna, öppnar.

Och musiken färgar hela området. Med både musikhögskola, konsertsalar, museum, klingande multimedia och musikaffärer samlade i ett och samma kvarter påverkas omgivningarna och atmosfären. För naturligtvis finns

ett musikcafé i själva Cité-byggnaden, och på små och stora gator i närheten öppnar klubbar och restauranger som lockar musikfolk. Bakom konservatoriet blinkar en g-klav i neon – som musikvärdens svar på bokhandeln. I hyllorna står rader av partiturer, noter och musikböcker. På ett jättelikt bokomslag i skyltfönstret stirrar Pierre Boulez mot alla nyfikna fönstertittare.

Boulez' nu sjuttioåriga ande svävar saligt över Paris nya musikö. Över hela Frankrikes och för den delen Europas musikliv också. Hans betydelse är oerhörd. I Paris blickar han ut över gatans publikum från konsertaffischer och i cd-butikerna vågar föreståndarna inte annat än lägga fram hans senaste inspelningar. Utan Boulez ingen musik. På både gott och ont har hans inflytande tagit sig alldeles fenomenala proportioner. Men om han nu också släpper in olika sorters musik och inser att man inte kan leva av ensidig kost bestående av Ensemble Intercontemporain allena, finns alla möjligheter för en musikalisk storhetstid vid Porte de Pantin i Paris.

GÖRAN PERSSON

Konserttips

25 maj 20.00 Henry Purcell, King Arthur

26 maj 20.00 Jean-Sébastien

Bach, Carl Philipp Emanuel

Bach, Jan Dismas Zelenka,

Gottfried von der Goltz, Frei-

burger Barockorchester, Le concerto-1

27 maj 20.00 Arcangelo Corelli, Pietro Antonio Locatelli,

Antonio Vivaldi, dir. Christophe Coin, Il Giardino Armo-

nico, Ensemble Baroque de Limoges, Le concerto-1

28 maj 16.30 Antonio Vivaldi, Alessandro Stradella, dir.

Giovanni Antonini,

Il Giardino Armonico, Le concerto-1

1 juni 20.00 Joseph Haydn, Antonin Kraft, dir. Heinrich

Schiff, Orchestra of the Age of Enlightenment, Le concer-

to-2

2 juni 20.00 Hector Berlioz, Giovanni Bottesini, Wolf-

gang Amadeus Mozart, Franz Schubert, dir. Heinrich

Schiff, Orchestra of the Age of Enlightenment, Le concer-

to-2

9 juni 20.00 Trio New Musette, Accordez accordéon

10 juni 20.00 Forro du Brésil, Accordez accordéon

11 juni 16.30 Catherine Ringer, Richard Galliano, Claude

Nougaro, Accordez accordéon et chanson

22, 23 juni 20.00 Georges Aperghis- Gusti Ngurah Sera-

ma Semadi, Danseurs et gamelan de Saba/ Bali, Java-

Paris-Bali

24 juni 20.00 Nuit balinaise, Danses et musique tradi-

tionnelles de Bali, Java-Paris-Bali

25 juni 14.30 Concert de gamelan javanais, Elèves de la

cité de la musique. Java-Paris-Bali

25 juni 16.30 Danses et musique traditionnelles de Bali,

Java-Paris-Bali

